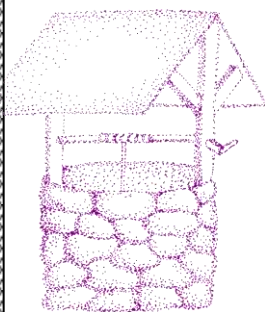

דמשק אליעזר

יו"ל ע"י וועד להוצאת כתבי ר' אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

בן מוה"ר רבי יצחק נפתלי קנאפפלער זצ"ל, אבדק"ק טשילע יצ"ו, ומח"ס "קני המנורה"

ונכד הגה"צ ר' רפאל אהרן קנאפפלער זצוק"ל הי"ד, אבדק"ק טיניע, ומח"ס "מנורת אהרן"

גליון בדברי תורה ובהלכה ואגדה, פנינים יקרים לכבוד שבת קודש וכו' ובדברים העומדים ברומז של עולם

• עש"ק פרשת לך, י"ב מור-חשון - שנת תשפ"א לפ"ק - שנה ח' גליון ג' (קמ"ט)

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם (אבות פ"ו מ"ז)

מה שחידשתי ביום שבת קודש פרשת לך לך תש"פ לפ"ק

אם מחוטב ועד שרוף נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם (יד, כט). יש להבין, דכאן בסדום לא רצה אברהם ליקח כלום, ואילו לעיל (יב, טז) אצל פרעה כתיב ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנת וגמלים, ומה החילוק בין זה לזה?

- א -

ונראה ליישב, על פי הנאמר בספה"ק לדקדק, למה לעצמו לא רצה ליקח מחוטב ועד שרוף נעל, אבל לאחרים נאמר להלן (פסוק כד) בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשבל וממרא הם יקחו חלקם. שבא ללמדונו, שיכול להיות מחמיר על עצמו, אבל לא על אחרים, שאינו יכול להיות פרומער' על חשבון של אחר. וא"כ לפי זה שפיר יש להבין למה אצל פרעה לקח, כי זה היה עבור שביזה את שרה אשתו, וע"ז כבר לא היה לו רשות להימנע מלקחתם, ולכן הוצרך ליקח את הכל.

- ב -

ועוד יש לומר, דשאני הכא שבא על ידי נס, וכמבואר בגמ' (תענית כא). אצל נחום איש גמזו, שעל כל דבר שאירע לו אמר "גם זו לטובה", ופע"א רצו בניי לשלוח דורון להקיסר, אמרו מי ילך, ילך נחום איש גם זו שמלומד בניסים, ושלחו בידו ארגז מלא אוצרות של אבנים טובים ומרגליות, אבל אצל האכסניא גנבוהו ממנו ומילאוהו עפר, וכשבא אצל הקיסר

^א כך הקשה לי ידידי ר' משה יודא גאלדבערגער נ"ו בשם בניו.

המשך בעמוד ב' ←

הערות והארות מתקבלות בחיבה

- ❖ Rabbi Alexander Knopfler
1564 - 48 STREET
Brooklyn N.Y. 11219
- ❖ Tel: (917) 755-4864
- ❖ Fax: (718) 437-3388
- ❖ Email 7554864@gmail.com

גליון הבא יופיע אי"ה לפרשת ויצא

לקראת יומא דהילולא של אדוני אבי
מוה"ר יצחק נפתלי קנאפפלער זצ"ל
אב"ד טשילע יצ"ו - ומח"ס "קני המנורה"

ממנו ליצנות שהוצרך להרחיק ממקומו מפני הרעב מפני שהוא כופר בעבודה זרה^א, ולכן לא היה יכול לפרסם שמו יתברך בעולם בהיותו עני ואביון, כשאין לו לחם לאכול וממון לשלם (עי' רמב"ן), ובכן יצא מזה קידוש השם במה שלקח הממון, ולצורך קידוש השם הוצרך ליקח. [וזהו כעין הנ"ל "ובחזירתו פרע הקפותיו", הכוונה שפרע לאלו ששחקו ממנו שאין בורא עולם, וכעת הראה שנעשה עשיר בין יום ובין לילה].

ויבואר ביותר על פי דברי הגמרא (מעילה יז:) במעשה דבן תלמיון, דאמר רבי שמעון בן יוחאי "בא הנס מכל מקום", והכי נמי אברהם אבינו הוצרך שיארע לו נס, שיוכל להראות שיש רבש"ע, ולכן כעת היה צריך ליקח, ולא היה לו ברירה אחרת, אבל הוא לעצמו לא היה צריך כלום, וכמו שכתבו בספה"ק על הפסוק ואברהם כבד במקנה, דהיינו שהיה כבד עליו הממון, ולא לקחו רק מפני שרצה לעשות "קידוש השם", ולפרסם שמו יתברך בעולם.

- 1 -

עוד יש לומר, דמאחר שאמר פרעה (שמות ה, ב) מי ה' אשר אֲשַׁמַע בְּקוֹלִי לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יִדְעָתִי אֵת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח, הרי היה לו דין כמו בן סורר ומורה שנידון על שם סופו (סנהדרין פ"ח מ"ה), ולכן היה אברהם אבינו כמו מציל מזומו של ים, ולכן היה מותר ליקח מתנותיו, שלא היו נחשבים כשלו כלל.

- 2 -

עוד יש לומר בדרך הנ"ל דנידון על שם סופו, ואברהם אבינו ידע ברוח קדשו שיוסף הצדיק יהיה משנה למלך, ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ (בראשית מב, ו), ונמצא שהוא יהיה הבעל הבית על הכסף שליקט מכל הארצות והכל יהיה שלו, ולכן על שם סופו נמצא שלקח מישראל, ואינו ממון של פרעה.

^א באיגרת הקודש שכתב הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק זי"ע (שנדפס בסוף ספה"ק נועם אלימלך) כתב בתו"ד וז"ל: מצינו אברהם אבינו ע"ה שהפיל אותו נמרוד לכבשן אש ויצא בשלום וכשבא לא"י נתהווה רעב בארץ, ואמרו יושבי המקום ההוא מחמת שזה המין בא אצלנו אירע לנו מקרה זה, והלך למצרים כדי להשקיט הדבר לבל יתפשט ביניהם ואלולי זאת לא היה הולך למצרים, שלא אמר לו השי"ת כ"א לך אל ארץ כנען וזה היה מעשרה נסיונות שנתנסה וכו', ע"ש.

רצו להורגו על שמבזה את המלך, עד שבא אליהו והתחפש כאחד משרי המלך ואמר אולי היה מן העפר של אברהם אביהם שכשהיה זורקו היה נעשים חרבות וחיצים, והיה מדינה אחת שלא יכלו לכבוש, ובעפר זה כבשוהו וכו', עיי"ש. עכ"פ מבואר שמלחמה זו היה ע"י מעשה נסים, ומבואר בגמ' (תענית כד.) שאין ליהנות ממעשי נסים, ומבואר עוד שם (בדף כה.) בעובדא דרבי חנינא בן דוסא, שאמרה לו אשתי עד מתי נצמער כל כך, וביקש רחמים ויצא כמין פיסת יד מן השמים ונתנו רגל אחת משולחן של זהב, וראה בחלום שכל הצדיקים יהיה להם בעוה"ב שלחן של זהב שיש להם ג' רגלים, והוא יהיה לו רק ב' רגלים, עד שביקש רחמים שיקחו ממנו הרגל וכך הוה עיי"ש. ולפי זה אתי שפיר, שלכן לא רצה אברהם לקבל כלום ממלכי סדום מכיון שהיה ע"י נסים, משא"כ אצל פרעה שלא היה ממעשה נסים שפיר קיבל.

- 3 -

עוד יש לומר למה לקח אברהם מפרעה ולא מסדום, כי סדום היה בארץ ישראל, ואסור ליקח ממון מן הציונים, משא"כ פרעה היה בחו"ל, ומה"אמריקאנע רעגירונג" מותר ליקח. וכך שמעתי מהרה"ג ר' בנימין גאלדמאן נ"י, בשם כ"ק אדמו"ר ר' נפתלי צבי האלבערשטאם זצוק"ל זיעועכ"א מכאבוב, שפעם אחת אמר בן בדרך צחות בעת לימדו חומש רש"י. והגם שאמר בן בדרך צחות, אבל עצם הענין הוא אמת ויציב.

- 4 -

עוד יש לומר, כי אברהם אבינו נתחייב הרבה ממון ובחזירתו פרע הקפותיו, וכמו שפירש רש"י עה"פ וילך למסעיו, וז"ל: כשחזר ממצרים לארץ כנען היה הולך ולן באכסניות שלן בהם בהליכתו למצרים, למדך דרך ארץ שלא ישנה אדם מאכסניא שלו. דבר אחר בחזרתו פרע הקפותיו, עכ"ל. והיינו שאז שילם כל החובות וההלוואות שלקח בעת הליכתו, ולכן אז לא היה לו ברירה והוצרך ליקח הממון כדי לשלם החובות, כדי שלא יהיה חילול השם. משא"כ אצל סדום שלא הוצרך לכך.

- 5 -

עוד יש לומר, אברהם אבינו סבב בכל מקום להכריז ולהודיע שיש בורא עולם ויש מנהיג לבירה, וכעת עשו

תשובת הרה"ג המפורסם מוה"ר בנציון הכהן שטראססער שליט"א

אבד"ק נייטרא ב"פ - ומח"ס "שבת בשבתו" עשרה חלקים, וש"ס

על השאלה בענין סדר הבדלת מוצאי יום טוב – בחג הסוכות

שנדפס בגליון הקודם (לפרשת בראשית) עמוד ד' [התשובה נמסרה בעל פה]

יש להביא ראיה למה שעשית ולברך ברכת "בורא מאורי האש" מיד לאחר הדלקת נרות יו"ט, ולהשמיט הברכה בעת קידוש והבדלה בסוכה, מחשש שריפה בסוכה¹ ממה שמצינו בתשעה באב (או"ח סימן תקנ"ז סעיף א') שכתב המחבר וז"ל: ליל ת"ב שחל באחד בשבת, כשרואה הנר אומר 'בורא מאורי האש' ואין מברך על הבשמים, ובליל מוצאי תשעה באב מברך על הכוס, ואינו מברך לא על הנר ולא על הבשמים, ע"כ. הרי שיכולים לעשות בורא מאורי האש קודם הבדלה לעת הצורך.

*

והוסיף להעיר ידידי הרה"ג ר' בנימין בערקאוויטש שליט"א, שכן מצינו גם בקריאת המגילה לכמה פוסקים, עיין בפרי חדש (סימן תרצ"ג אות א') על מה שכתב הרמ"א (שם סעיף א') "וקורין המגילה ואח"כ מברך עליו", וז"ל: והב"י (ד"ה כתב הכל) כתב וז"ל כתב הכלבו בסוף סימן מ"א פורים שחל להיות במוצאי שבת שקורא מגילה לאור הנר, מברך בורא מאורי האש קודם. ויש חולקים ואומרים שאין צריך לברך עליו, לפי שכבר נפטר ביוצר המאורות. אמנם טעמא דמסתבר הוא, שלא יהנה ממנו בלא ברכה, ע"כ, ומה שכתב לפי שכבר נפטר ביוצר המאורות כו', הכי קאמר, מפני שאין ברכה זו מיוחדת מצד שאסור ליהנות מן הנר בלא ברכה הוא, כברכת הנהנין, לפי שכבר נפטר הנאת הנר כברכת יוצר המאורות שבה נכלל אור הנר. וא"כ חיובא במוצאי שבת אינו אלא זכר למה שאירע לאדם הראשון, והואיל וכן הוא, כבר יכול לברכה אח"כ, מהר"ש הלוי בתשובה חלק או"ח סימן כ"ח בשם זקנו ז"ל. ולענין הלכה נקטינן שיברך מקודם, שאין ראוי שיהנה מן הנר קודם הבדלה, ודלא כהגה ז"ל, דליתא, עכ"ל. [והביאו הפרי מגדים שם במשבצות זהב סוף אות א'].

ועיי"ש בערוך השולחן (ריש סעיף ג') כשחל במוצאי שבת היה מהראוי להברך קודם קריאת המגילה דאיך נהנה מהאור ועדיין לא ברכנו בורא מאורי האש ולכל הפחות ברכת בורא מאורי האש היה לנו לברך קודם קריאת המגילה אלא דגם זה

² לשון השאלה כך הוא: הנני בזה בדבר השאלה שנתעוררתי במוצאי יו"ט הראשון דחג הסוכות העלל"ט, ומעשה שהיה כך היה: הדנה בעשור האחרון מאז שנעדרה זוגתי האה"ח והצנועה ע"ה, הנני מדליק בעצמי הנרות לשב"ק ויו"ט, ובחג הסוכות היות שיש לי סוכה קטנה והנני חושש משום שריפה, אני מניח הנרות בבית, כדת וכדין. ובמוצאי יו"ט הראשון בעת שהדלקתי הנרות לכבוד יו"ט, חששתי להכניסו לסוכה לברך ברכת מאורי האש בסדר יקנה"ז (כמבואר בפסחים קב:-קג, ובהלכות פסח סימן תע"ג סעיף א'), כי חששתי שלא אוכל להחזיקו כראוי ביחד עם הכוס, ובפרט כי נחלשה ידי מאז הניתוח בעוה"ר, וחששתי אולי יפול מידי או ע"י רוח מצויה ויאחז הדליקה בדפנות הסוכה וכדו', ולכן מיד לאחר הדלקת הנרות ברכתי גם ברכת "בורא מאורי האש", והנחתי הנרות בבית כמו תמיד, ובעת קידוש והבדלה בסוכה השמטתי ברכת "בורא מאורי האש", ולאחר קידוש המשכתי מיד כברכת הבדלה ושהחינו. ונפשי בשאלתי אם עשיתי בזה כדת וכדין.

והנה תמכתי יסודתי על המבואר בהלכות הבדלה כי ברכת הנר אינו מעכב, וכמו שפסק בשו"ע או"ח הלכות שבת (סימן רצ"ט סעיף א') "מברך על הנר בורא מאורי האש אם יש לו ואין צריך לחזור אחריו", וביאר במשנה ברורה (סק"ג) וז"ל: וא"צ לחזור אחריו. שאין מברכין אלא לזכר שנברא האור במו"ש וכנ"ל וע"כ יוכל לברך על הכוס אפילו בלא נר ומתי שזדמן לו אח"כ שיראה אש ויהנה לאור יברך בורא מאורי האש ואך דוקא בליל מו"ש ולא יותר דעבר זמנו וכדלקמן בסי' רצ"ט ס"ו, עכ"ל.

וברמ"א (שם) כתוב לאמר: מי שאין לו כוס להבדיל, כשרואה האש מברך עליו, וכן הבשמים (טור), ע"כ. ובמשנה ברורה (סק"ד) כתב וז"ל: אם משער שזדמן לו כוס בלילה ורוצה ללמוד קודם שיבוא לידו הכוס מצדד הגרע"א בחידושו שלא יברך עתה על הנר וטוב יותר שיסדרם על הכוס, עכ"ל. ובשער הציון (אות ג') כתב וז"ל: ואף דלבסוף מסתפק בזה מדברי הכלבו, המנהג כמו שכתב מעיקרא, דהרי נוהגין העולם לומר ויתן לך אצל הנר קודם שמבדילין, עכ"ל.

אין המנהג כן והטעם משום דכל אחד צריך להבדיל בביתו וצריך לברך גם ברכת בורא מאורי האש בשביל בני ביתו ולמה יברך שני פעמים וכו', עכ"ל. וא"כ בנידון דידן באלמן שאין צריך לברך עוד הפעם להוציא בני ביתו, שפיר יכול לברך מקודם.

ובליקוטי מהרי"ח (סדר ליל פורים) כתוב לאמר: והנה יש דעות דאע"פ שאין מבדילין קודם המגילה, מכל מקום ברכת בורא ברכת מאורי האש יברך קודם, ויש חולקין שאין צריך לברך קודם, עיין בב"י בשם הכל בו, וכ"כ בפרי מגדים שכן המנהג ע"ש. ואף דבחל תשעה באב במוצאי שבת מברכין בורא מאורי האש קודם ברכת מגילת איכה, עיין בספר שלמי הגינה דשאני תשעה באב שאינו עתיד להבדיל על הכום באותו לילה, משא"כ פורים דיבדיל אח"כ על הכום על כן יסדר גם ברכת מאורי אש עם שאר הברכות על הכום. וסיים שם בספר שלמי הגינה "והמברך ברכת מאורי אש קודם לא הפסיד" ע"ש, עכ"ל.

תשובת הרה"ג מוה"ר גדלי' אבערלאנדער שליט"א

רב דקהל היכל מנחם - מאנסי, עורך קובץ "אור ישראל" ו"היכל הבעש"ט", ומח"ס "פדיון הבן כהלכתו", "בנתיבות התפילה", "מנהג אבותינו בידינו", "נרות שבת כהלכה", "כללי טהרה"

בענין סדר הבדלת מוצאי יום טוב - בחג הסוכות

ר"ח מרחשון תשפ"א

אל מעלת כבוד הרה"ג והרה"ח מזכה את הרבים באופן נפלא

רבי אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

שלום וכל טוב סלה

בדבר שאלתך על שבמוצאי יו"ט הראשון דחג הסוכות שהיה גם מוצאי שבת בירכת ברכת מאורי האש על הנר מיד אחר שהדלקת את הנרות לכבוד יו"ט בגלל שהנרות היו בהבית וחששת מסכנת שריפה להכניסם להסוכה, ולא בירכת על הנר בסדר יקנה"ז בשעת הקידוש והבדלה ושאלתך אם עשית כדן.

ושאלת חכם הוא יותר מחצי תשובה, דלפי המבואר בשו"ע (סי' רחצ ס"א) "מברך על הנר בורא מאורי האש אם יש לו ואין צריך לחזור אחריו", וביאר במשנ"ב (סק"ג) הטעם: "שאין מברכין אלא לזכר שנברא האור במוצאי שבת וכנ"ל, וע"כ יוכל לברך על הכוס אפילו בלא נר, ומתי שיזדמן לו אח"כ שיראה אש ויהנה לאור יברך בורא מאורי האש, ואך דוקא בליל מוצאי שבת ולא יותר דעבר זמנו, וכדלקמן בסי' רצ"ט ס"ו".

ואכן מצינו דבר זה שמברכין ברכת מאורי האש קודם הבדלה, והוא בכלבו (סי' מא. והובא בב"י סי' תרצג) שכתב "פורים שחל להיות במוצאי שבת שקורין המגלה לאור הנר מברך בורא מאורי האש קודם. ויש חולקין ואומרים שאינו צריך לברך עליו לפי שכבר נפטר ביוצר המאורות. אמנם טעמא דמסתבר הוא שלא יהנה ממנו בלא ברכה".

וכ"כ גם בספר האשכול (ח"ב עמ' 21) שאין נכון לברך מאורי האש לאחר המגילה מכיון שכבר ניזון ממנה מקודם. וכ"פ בשו"ת תמים דעים (סי' קעד) שלא יקראו את המגילה לפני שיברכו על הנר.

וכך אכן נקטו גדולי הספרדים כהפרי חדש (סי' תרצג), הפרח שושן (כלל ג אות ב), שו"ת בית יהודה (במנהגים דף קז), בית דוד (סי' תצא), המהריק"ש (בהגותיו לסי' תרצג), הברכי יוסף (שם סק"א) ועוד. מכל זה רואים שאפשר לברך על האש קודם הבדלה עכ"פ כשיש צורך בזה.

וגם הרמ"א (בסי' רחצ ס"א) כתב: "מי שאין לו כוס להבדיל, כשרואה האש מברך עליו, וכן הבשמים".

והגם שהמשנ"ב (סק"ד) כתב ע"ז: "אם משער שיזדמן לו כוס בלילה ורוצה ללמוד קודם שיבוא לידו הכוס מצדד הגרע"א בחידושיו שלא יברך עתה על הנר וטוב יותר שיסדרם על הכוס". מ"מ המעיין בהגהות רע"א משמע להדיא שלבסוף מצדד כהכלבו שיברך מקודם על האש בלבד. ואף המשנ"ב בשעה"צ (אות ג) מביאו, ורק מסיק שהמנהג אינו כן אלא כמו שכתב רע"א מעיקרא, דהרי נוהגין העולם לומר ויתן לך אצל הנר קודם שמבדילין. אבל מצד הדין סובר רע"א שיכול לברך מקודם.

וא"כ בנוגע לנידוננו שלא היה ביכולת לברך על האש בסדר ההבדלה, עשית כהלכה דבמקום צורך כזה יש מקום לברך מקודם על הנר ואח"כ לעשות הבדלה על הכוס בהסוכה.

והנני מברכו בברכת התורה הדושה"ט

עבדו' אהרן אהרן

תשובת הרה"ג מוה"ר שלמה דוד קליין שליט"א

דומ"ץ בק"ק בעלזא לונדון - ומח"ס "אוצר תשובות" ושא"ס

לכבוד ש"ב

הרה"ג המופלא ר' סנדר קנאפפלער שליט"א

אחדשה"ט באה"ר.

ראיתי את המעשה רב שעשה כבודו בענין ברכת מאורי אש

ושפיר עביד כדת וכהלכה עפ"י המקורות שציין

והנני בזה בברכת חורף בריא, וכל הברכות

שלמה דוד קליין

דומ"ץ בק"ק בעלזא לונדון

**בקשה מק"ק באבוב לפרסם השיעורים היומיים הנפלאים מאת
הרה"ג ר' שלום דוד פאלגער שליט"א**

לכבוד הרב ... שליט"א

לאחרונה נתייסד בק"ק באבוב מבצע של הלכה יומית,
כל יום יש אפשרות לשמוע שיעור של עשר דקות בהלכה למעשה
וכל שיעור ג"כ נדפס בקונטרס
(יכולים לקבלו ע"י אימעיל וכן מונח מודפס בבית המדרש)

מי שרואהו משבחו

דיברתי עם הרב אלכסנדר קנאפפלער שליט"א

והוא אמר לי להתקשר אליך

יהי' תועלת גדול אם יכולין להעלותן ולהפיצם לתועלת רבים

רצוף פה השיעור של שבוע שעבר (הלכות יום טוב)

להלאה אשלח מידי שבוע הקונטרס לאימעיל הזה

גם צירפתי מודעה של סדר ההלכות שכבר נלמדו ומה על הסדר ללמוד הלאה

אם יש איזה שאלה נא לצלצל הרב קנאפפלער הנ"ל

תודה רבה!

מכתב יישר כח על משלוח הגליונות והקונטרסים

תודה רבה על הקונטרסים הנפלאים של כבוד הרב

והכרת הטוב שאתם מזכירים אותנו לטובה

גמר התימה טובה

מאת ידידכם תלמידכם

אשר אנשיל בן אסתר

ALEXANDER KNOPFLER

1564 - 48 STREET
BROOKLYN N.Y. 11219
TEL: (917) 755-4864
FAX: (718) 437-3388

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

בלאזאמ"ז הגה"צ מוהר"ר יצחק נפתלי קנאפפלער זצוק"ל
אבדק"ק משילע יצ"ו, ומח"ס קני המנורה
ונכד מוהר"ר רפאל אהרן קנאפפלער זצוק"ל
אבדק"ק טיניע יצ"ו, ומח"ס מגורת אהרן
ולמעלה בקודש עד רבינו הרמ"א ועוד, זי"ע ועכ"א

עוד בענין השאלות בעניני קאראנ"ע

לכבוד הרה"ג המפורסם, משיב כהלכה ושואל כענין, דברי תורה אצלו קנין, דין הניין, כבוד שם תפארתו

מוה"ר גמליאל הכהן ראבינאוויטש שליט"א

מח"ס "גם אני אודך" המון חלקים, ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים, ושא"ס

אחרי דרישת שלומו הטוב.

לאחרונה קיבלתי מכבוד הדר"ג שליט"א, עוד כמה מכתבים ובתוכם שאלות וחקירות חדשות בעניני קאראנ"ע, וכבר כתבתי למעלת כבודו שאינני רוצה להשיב בענין זה, והאמת אגיד שאני אוהב מאוד לכתוב ולהתפלפל בדברי תורה, ועוד בהיותי בחור בישיבה כתבתי שאלות ותשובות להרבנים הגאונים מדור הקודם, [ולדוגמא עיין בשו"ת אז נדברו לר' בנימין הצדיק ז"ל, ותמצאו הרבה תשובות שנכתבו אלי בשנת תש"ל לפ"ק, זה אומר מלפני חמשים שנה, וכל תשובה שנכתב לארה"ב להרב אא"ק, זהו אלי]. אבל כשבא לעניני קאראנ"ע, אני אוהב דווקא שלא לכתוב, והוא ע"ד שאמרו חז"ל (ברכות ה:) רבי חייא בר אבא חלש על לגביה רבי יוחנן אמר ליה חביבין עליך יסורין אמר ליה לא הן ולא שכרן. והכי נמי אני אומר בנידון דידן בעניני קאראנ"ע, שאינני רוצה לא הקאראנ"ע ולא השכר בלימוד הלכות קאראנ"ע.

וזהו ענין שעשה מרדכי הצדיק בעת צרה כשהיתה סכנת מות מרחפת עליהם בגזירת המן, כתיב (אסתר ד, יז) וַיַּעֲבֹר מִרְדֳּכָי, ופירש"י ויעבר מרדכי על דת להתענות ביו"ט ראשון של פסח, שהתענה י"ד בניסן וט"ז וט"ז שהרי ביום י"ג נכתבו הספרים, עכ"ל. ופירשו בספה"ק שמרדכי לא רצה לנהוג הסדר בשנה ההוא, כדי שיהיה רעש בעולם העליון שיהיה נחסר העבודה של בני", ויעבירו את רוע הגזירה, וכן הוה, וכיום ב' דפסח נתלה המן האגני וכו'. וכמו כן אני הקטן, אינני רוצה להיות מעורב בכתיבת דברי תורה בעניני קאראנ"ע, כמשל שאומרים לצרעה "לא מדובשך ולא מעוקצך".

והתורה הקדושה אַרְבָּה מֵאֲרֵץ מִדְּבַר וְרַחֲבָה מִנֵּי יָם (איוב יא, ט), ויש כל כך הרבה דברים לכתוב, ועדיין לא הגעתי לכתוב אף לחצי ממה שברצוני. ולדוגמא, ברצוני עוד להאריך ולכתוב בענין המחלוקת הגדולה אם פיקוח נפש "דוחה" שבת, או דשבת "הותרה" אצל פיקוח נפש, ואציין מקור אחד בתפילת השל"ה למעוברת, שמתפללים שלא תלד בשבת כדי שלא יחללו שבת עבודה, משמע שאינו אלא דחוויה, דאל"כ למה צריך לבקש על כך. ואילו במקומות אחרים משמע להדיא שהותרה, והוא אריכות גדול ויכולים להתעמק בזה כמה ימים ושבעות כדי להגיע לידי בירור. ונוגע למעשה לענין "חברי הצלה" בכמה ענינים, ואקוה בעזהשי"ת עוד לכתוב מענין זה בהודמנות אחרת.

ואסיים בתפילה לאבינו שבשמים, שיחוס עלינו ויקיים וְחִסְרֹתַי מִקְרָבָךְ (שמות כג, כה), ונזכה במהרה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן ואמן.

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

עש"ק לסדר נח תשפ"א לפ"ק

מכתב לעורכי הגליון 'פרדס הצדיקים'

אל מעלת כבוד העורכים החשובים
של הגליון הנפלא 'פרדס הצדיקים' הי"ו

אחדשה"ט כראוי וכיאות. ראשית כל אכתוב מזמור לתודה על עבודתכם הנפלאה בהוצאת הגליון לאור מדי חודש
בחדשו, והוא זיכוי הרבים, אשריכם בעוה"ז וטוב לכם לעוה"ב.

אך דא עקא, שכרוב הפעמים נדפס בפורמאט הקמץ, וקשה לקרותו, ובפרט לבני גילי ממעל לששים שנה, אך
לאחרונה הוצאתם לאור גליון באותיות גדולות יותר ונהניתי מאוד, נא להמשיך ככה גם להלאה, למען ירוץ בו עיני
הקורא.

גם נהניתי כמה שהדפים באותיות שחורות על לבנות, כדת של תורה שניתנה שחור ע"ג לבן, ואילו לאחרונה צצו
ועלו גליונות שונות שמדפיסים באותיות צבועים, ולדעתי זה נעשה לבעלי תשובות, ולא לאנשים שהולכים בדרכי
אבותינו ורבותינו, ע"ד המסורה לנו מדור דור.

ובזה אצא ואומר שלום רב, ותזכו להמשיך בעבודת הקודש עוד רבות בשנים, עדי נזכה במהרה לביאת גוא"צ
במהרה בימינו אמן ואמן.

הכ"ד,

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

עש"ק לסדר נח תשפ"א לפ"ק

הערות לקובץ גינת ורדים חלק מ'

למעלת כבוד ידידי היקר עורך הקובץ הנפלא 'גינת ורדים' הי"ו.

לנכון קיבלתי הקובץ החדש חלק מ', ובירכתי עליו ברכת הנהנין, ולמען תת אות כי עיינתי בדברים הנחמדים הנני
לרשום איזה הערות והארות שנפל בדעתי בעת עיוני, ואלו הם:

במדור גן אלקים עמ' ע"ה, במאמרו של הרה"ג ר' שלום נח סג"ל ווייס שליט"א דומ"ץ אורשיווא, האריך בשאלה
במתפלל בחדר אחד מעריב ואח"כ באים אחרים להתפלל שם באותו חדר מנחה, שיש בזה האיסור של לא תתגודדו,
ואין חילוק בזה בין ביהמ"ד שהוא נכסי יחיד שיש לו קביעות לזמן מנחה, ובאו אחרים ומתפללים שם מנחה בזמן מאוחר,
לבית המדרש שהוא נכסי ציבור ואין לו זמן קבוע לתפילת מנחה, וכל אחד יש לעשות מנין כרצונו, דגם בזה שייך איסור
לא תתגודדו, יע"ש.

ולו נראה שכל זה אינו אלא בבית המדרש קבוע, ויש שם מנהג קבוע, אבל במחנות הקיץ, שמתאספים שם הרבה אנשים שונים מקהילות שונות, והמנהג שכל שליח ציבור מתפלל כמנהגו, ואין שם מנהג קבוע, יש לומר דאין בזה משום לא תתגודדו, ובזכרוני שראיתי תשובה מהרה"ג ר' משה פיינשטיין זצ"ל שכתב כן, שבכהאי גוונא שנתאספו אנשים מהרבה מקומות לא שייך בזה מנהג ולא שייך לא תתגודדו, והולכים אחרי הבעל תפילה. וא"כ הכי נמי בנידון דידן.

ושוב מצאתי בשו"ת אנרות משה (חלק ה' סימן ל"ז אות ה') שכתב בענין אם יש קפידא מלהתפלל בציבור שנוהגין שם שכל אחד מתפלל בנוסח אחר, וז"ל: ובהא דהיו לפניך שני מקומות לילך להתפלל. לאחד הוא הרבה בתי כנסיות בבניין גדול אשר שם לא קבוע נוסח תפילה, אלא מי שעובר לפני התיבה מתפלל כהנוסח שהוא רגיל וכל המתפללין נוהגין כרצונם כל אחד כהרגלו. ושני הוא ביהכ"ג קבוע אשר מתפללין שם בנוסח חסידי פולין ואונגארן, אבל כולן שווין. הנה פשוט לע"ד שחילוקים הקטנים שאיכא בין הנוסחאות, לא נחשבין לדינא כלום, ויכולין להתפלל בציבור אחד ואין בזה לא תתגודדו, שידוע לכל שאין חילוק לדינא בהם. ובפרט שכל דבר הרי כל אחד אינו משמיע קולו כל כך שידעו איך הוא מתפלל, ותפילת שמ"ע הרי אומרין בלחש. ולשון הקדושה שזה אומר נקדש וזה נקדישך, כיוון שבעצם אין צורך להקהל לומר זה כלל, כדאיתא בריש סימן קכ"ה, ודאי אין בזה משום לא תתגודדו ולא משום חשש מחלוקת, אף שוודאי טוב לומר בלשון שהש"צ יאמר, ולכן ליכא חילוק לע"ד בזה (ועי' מש"כ באגרות או"ח ח"ב סי' כ"ד ד"ה ומה שהתפללין, וסי' ק"ד, דבמקום שיש שם נוסח קבוע, צריך לומר בנוסח שהקהל מתפללין כל מה שאומרים בקול רם), עכ"ל.

*

עוד ראיתי דרשה נפלאה מהרה"ג ר' יהושע כהן שליט"א מח"ס "כרם יהושע", בענין מעלת החזרה ולימוד התורה. והנני להעתיק בזה פרפרת נאה ששמעתי פעם בשם הגאון רבי יהושע בוקסבוים זצ"ל אב"ד גאלאנטא, פירוש המסורה, דישנם ארבעה פסוקים בתורה מתיבת "הלוך" מלא ו', ואלו הם: הלוך ושוב (בראשית ה, ג), הלוך וגדל (בראשית כו, יג; וכ"ה בשמואל א' ב, כו; דברי הימים ב' יז, יב), הלוך ונסוע (בראשית יב, ט), הלוך וחסור (בראשית ה, ה). והכוונה, דמי שהוא "הלוך ושוב" דהיינו שחוזר על תלמודו תמידין כסדרן ויש לו קביעת עתים לתורה לחזור על לימודיו, או "הלוך וגדל" הרי הוא מתעלה במעלות התורה, אבל אם הוא "הלוך ונסוע" דהיינו שרק מתקדם בלימודו מבלי שיחזור על הישנות, או הרי הוא "הלוך וחסור" שאין תלמודו מתקיים בידו, עכת"ד ודפח"ה [ושמעתי שנדפס בספרו אור פני יהושע, ואינו תח"י].

והנני לסיים בברכת הדיוט, כשם שזכותם להגיע לשנה הארבעה עשר קובץ א', שהוא קובץ הארבעים, ואמרו חז"ל (עבודה זרה ה:): לא קאי איניש אדעתיה דרביה עד ארבעין שנין, כן תזכו להמשיך בעבודת הקודש ביתר שאת וביתר עון, להנחיל לנו ולבנינו תורת אבותינו ורבותינו, בלי שום שינוי אף זיז כל שהוא מדרך המקובל לנו עד משה רבינו ע"ה, ואתם ממשיכים המסורה הזו, אשריכם אשריכם בעוה"ז וטוב לכם לעוה"ב.

ידידך,

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

עש"ק לסדר נח תשפ"א לפ"ק

עשרה אופנים בענין נסיון העשירי של אברהם אבינו [עקידת יצחק] למה נאמר "והאלקים נסה את אברהם", ולא נזכר גם את "יצחק"

כתיב פרשת וירא (צרכסית כג, 6) ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני, ודקדקו המפרשים למה תלה הכתוב הנסיון לאברהם אבינו יותר מאשר לבנו יצחק, והלא גם אצלו היה הדבר לנסיון גדול וקשה, שהי' עדיין איש צעיר לימים בן ל"ז שנים בלבד, והי' צריך לפשוט את צווארו לשחיטה, ולמות בחצי ימיו ע"י מיתת הרב ר"ל, ולמה לא הזכירו הכתוב כלל. [והנה כבר הארכתי בספרי "אבן יקרה" עה"ת מהרו"ק ומהדו"ת ומהדורא תליתאי בכמה וכמה גוונים, ועתה אבא לסדר הכל בקצרה כדי שירויץ בו הקורא, ובתוספות נופך ממה שעלה בדעתי בעת העלאתן על גבי הכתב].

בנסיון העקידה לדעת הרמב"ם היה הנסיון רק לאברהם שהוא נשאר בחיים [והליצינים היה שוחקים ממנו אח"כ], משא"כ יצחק שנהרג על קידוש ה', אצלו לא היה בכלל נסיון.

(ה) דכתיב (צרכסית כג, 6) ונשתחוה ונשובה אליכם, ופירש"י נתבא שישבו שניהם. והנה יצחק ידע שאביו הוא איש גדול קדוש ויש לו רוח הקודש, וכל מה שצדיק אמת אומר יתקיים, לכן יצחק ידע שהוא לא ישחט, והראיה שרק אחר כך שאל "ואיה השה לעולה" (פסוק ז), ואילו בכל הג' ימים שנסע עם אביו לא שאל, שאז הבין שהוא יהיה השה לעולה, ורק אחר כך בעת ששמע ממנו "ונשובה" והבין שהוא לא ישחט, אז שאל לו "ואיה השה לעולה". וממילא נמצא הדבר מבואר פשוט, שכל עצם הנסיון היה רק לאברהם, שהוא החיוק עצמו לעפר ואפר (צרכסית כג, ז), ולכן ברוב ענותותו לא החיוק א"ע לנביא ולא החשיב לפליטת פיו שיתקיים. ורק יצחק בנו שכן ידע שאביו הוא גדול כל כך, והיה בטוח ששום דבר מדברו לא יצא לבטלה ולא ישוב ריקם, אצלו לא היה בגדר נסיון כלל.

(ו) כל הנסיון הוא רק לדעת רש"י [ומקורו כבראשית רבה פרשה ג"ה סימן ד'] שעושה החשבון שיצחק היה בן ל"ז שנה בעת העקידה, משא"כ האבן עזרא חולק ע"ז, וסובר שהיה רק קרוב ל"ג שנה, ועקדו אביו שלא ברצונו, ולפי דבריו לא היה הנסיון ליצחק [והוא פלא שנחלקו במציאות בן כמה שנים היה].

עם שו"ת התשב"ץ לר' שמעון בן צמח דוראן [שכתבן בעת שימש את רבו בתפיסה במגדל אייזנהיים, וכתב שם שיש לו קבלה איש מפי איש, שהנהרג על כבוד השי"ת אינו מרגיש יסורין כלל, יע"ש דמי שמחליט לקדש שם שמים בכל לבו ומדבק מחשבתו בו ית"ש, מאותה רגע ואילך נסתלק ממנו הרגשה גשמיות, והוא נעשה דבוק בעליונים כאחד מלאכי אש הרוחות החיות, ואינו מרגיש שום יסורין וכאב [והובא גם בספר ערבי נחל לפר' מסעין], ולפי זה פשוט הוא שיצחק לא היה לו נסיון כל כך, שהרי הוא נהרג על קידוש השם ולא הרגיש שום יסורין.

¹ וז"ל האבן עזרא: ורז"ל אמרו שהיה יצחק כאשר נעקד בן שלשים ושבע שנים, ואם דברי קבלה נקבל, ומדרך סברא אין זה נכון, שהיה ראוי שתהיה צדקת יצחק גלויה, ויהיה שכרו כפול משכר אביו שמסר עצמו ברצונו לשחיטה, ואין בכתוב מאומה על יצחק, ואחרים אמרו שהי' בן חמש שנים, גם זה לא יתכן, בעבור שנשא עצי העולה, והקרוב אל הדעת שהיה קרוב ל"ג שנים, והכריחו אביו ועקדו שלא ברצונו, והעד שאביו הסתיר הסוד ממנו, ואמר אלהים יראה לו השה, כי אילו אמר לו אתה העולה, יתכן שיברח, עכ"ל.

(א) י"ל ע"ד שאמרו חכמינו ז"ל (צרכסית כג, 6) ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני, ודקדקו התלמיד דברי מי שומעין, ודון מינה ואוקי באתרא, שאם דיבר הכתוב מנסיון האב, אינו מן הנימוס להזכיר שגם לבנו היה נסיון.

(ב) י"ל דהרי אברהם אבינו הסתובב בכל קצוות תבל להגיד ולהודיע לכל באי עולם שאסור להקריב בנים לעבודה זרה [וכמו שעשו אותן שעבדו למולך], וכאן הולך הוא בעצמו להקריב את בנו על גבי המזבח, והרי יאמרו אברהם כדאי הוא, ולכן היה הנסיון יותר גדול לאברהם אבינו, מאשר ליצחק בנו אף שנעקד על גבי המזבח [ועי' להלן באופן ד'].]

(ג) עוד י"ל עפ"ד מרן החתם סופר זצ"ל, שכתב הנסיון אברהם הי' גדול מאוד, כי מלבד עצם הנסיון להקריב את בנו לעולה, עוד נוסף לזה שהליציני הדור הי' אומרים כי מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, ולפי"ז בשמעו הליצינים האלו שהעלהו לעולה, אז יפערו פיהם ויאמרו שזה ראוי לדבריהם, דלולא זאת לא יאומן כי יסופר שזקן מלא רחמים יעלה את בן יחידו וזקונו לעולה. ועכ"ז לא השגיח אברהם ברוב צדקתו על טענותיהם אלו, והעלהו לעולה, ולפיכך העיד עליו הכתוב והאלקים נסה את אברהם.

(ד) במשנה (אבות פ"כ מ"ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם להודיע כמה חיבתו וכו', ונחלקו שם רש"י והרמב"ם בפרטן, הרמב"ם בפי' המשוניות לא חשב הנסיון של אור כשדים, רק חשב לעומתן נסיון אחר, ורש"י [וכן בהרמנורא שם הלך בעקבותיו] חשב אור כשדים. וביאור פלוגתתן ביארו האחרונים, שדעת הרמב"ם הוא שנסיון נקרא רק למי שנשאר בחיים ויש לו צער, אבל מי שנהרג על קידוש השם אין לו נסיון. ולפי זה הוא הדין

^א וזה פרטן לפי הרמב"ם, הראשון - הגירות, והשני - הרעב, השלישי - לקיחת שרה לפרעה. והרביעי - הלחמו בארבעה מלכים. והחמישי - לקחו הגר. והששי - המילה. והשביעי - לקיחת שרה לאבימלך. השמיני - הרחקת הגר אחר היבנותו ממנה. והתשיעי - הרחקת בנו ישמעאל, והעשירי - עקידת יצחק.

^ב וז"ל הבטנורא: אחד, אור כשדים, שהשליכו נמרוד לכבשן האש. שני, לך לך מארצך. שלישי, ויהי רעב. רביעי, ותוקח האשה בית פרעה. חמישי, מלחמת המלכים. שישי, מעמד בין הבתרים, שהראהו שעבוד מלכות. שביעי, המילה. שמיני, וישלח אבימלך ויקח את שרה. תשיעי, גרש האמה הזאת ואת בנה. עשירי, העקידה.

^ג ומבואר יותר לפי דברי המהר"ם מרוטנבורג שרשמו עלי גליון תלמידו ר' שמשון ב"ר צדוק בספרו התשב"ץ [הנקרא תשב"ץ קטן, שלא להחליפו

אמנם מאחר שרחמנותו של אברהם על יצחק בנו הי' מרובים ממנו, נמצא שגם נסיונו הי' מרובה מנסיונו, ולפיכך אמר הכתוב והאלקים נסה את "אברהם".

(י) ואחרון אחרון חביב מה שאמר לי ידידי הרבני עט סופר מו"ה דוב בער שווארץ נ"י לתרץ עפ"ד חז"ל (כתובות לג.): אלמלי נגדוהו לחנני מישאל ועזרי' היו פלחין לצלמא וכו', דמשמע מזה, דיסורין הן קשין ממותה, דקל לו לאדם למסור את נפשו להריגה, מאשר לסבול יסורין קשין ומכאובין, והנה נסיונו של יצחק הי' למסור את נפשו להריגה, משא"כ אברהם לא נצטוו למסור את נפשו, כי אם נסיון של יסורים, כי יסורים גדולים הוא לאב זקן מלא רחמים, לקחת את בנו יחידו ולהעלהו לעולה, והוא כבש את רחמיו לעשות רצונו ית"ש בלבב שלם, על כן נסיונו הי' הרבה יותר גדול מנסיונו של יצחק בנו.

(ז) כתיב "והאלקים נסה את אברהם", היינו אברהם הנודע המלומד כבר בנסיונות [תשעה במספר קודם העקידה], וזה לא שייך לומר על יצחק, וי"ל שאין הכי נמי שהיה נסיון גם ליצחק, אך הכתוב הזכיר רק המלומד בנסיונות.

(ח) י"ל יצחק החשיב לאביו כל כך, ומגודל הדרך ארץ ומגודל התשוקה לקיים מצות כיבוד אב ואם בשלימות, היה מוכן לעשות כל מה שאביו יצוהו כמושבט ועומד מהר סיני, עד שלא היה נקרא אצלו נסיון כלל, לחשוב על הן או על לאו. ויבזה מושב ג"כ למה לא שאל מקודם ואיה השה לעולה, רק לאחר ששמע "ונשובה", עיין לעיל באופן הד"י

(ט) עוד י"ל בפשטות, ע"פ הידוע דטבע האב להיות מרחם על בנו, יותר מרחמי הבן על חיי עצמו, וכמו שמבקשים בתחינה "כרחם אב על בנים כן תרחם עלינו", נמצא דהגם שהי' נסיון גם ליצחק,

עוד כמה תירוצים שנתקבלו אצל מערכת

בנו יחידו האהוב לו וניתן לו אחר מאה שנה הוא צער מתמיד כל ימי חיי אברהם אשר ראה העדרת בנו הנחמד ואהוב לו עד מאוד עיין שם, ואם כן מהאי טעמא היה בעקידה עצמו גם כן זכות אברהם יותר גדול מזכות יצחק, דגבי יצחק אינו אלא צער לפי שעה, ובאברהם היה צער מתמיד, לכן אנו מזכירים זכות אברהם שעקר, שהוא זכות היותר גדול וכו', עכ"ל הנוגע לענינינו.

(יד) ועיין עוד בספר ייטב לב (פרי' וירא ד"ה ב' א"י ה' יראה) שהזכיר דברי המחצית השקל, ותירץ עוד תירוץ מדנפשיה, יע"ש.

(טז) כתב בנועם אלימלך (פרי' בא' וול"ק: ויש לומר שזה רמז בפרשת עקידה שנאמר שם וישכם אברהם בכוקר ויחבוש את חמורו, דבוקר נקראים חסדים, ואברהם עצמו הוא גם כן חסד כמו שאמר הכתוב תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, וכשהלך אברהם לשחוט את בנו היה הולך בשמחה רבה בהתלהבות גדול לעשות רצונו של מקום, אך אף על פי כן היה רוצה בזה שישאר חי, וכוונתו היה להתפלל להבורא יתברך שמו שישאר חי, כדאיא במדרש וירא את המקום פירוש שראה יעקב עתיד לצאת ממנו, דגבי יעקב כתיב וישכב במקום ההוא, וזהו שאמר ונשתחווה ונשובה אליכם, והאיך אמר ונשובה, הא הלך לעקוד אותו, אלא שסמך ובטח עצמו על תפילתו שישאר חי. וזהו וישכם אברהם בכוקר ויחבוש את חמורו, דהיינו עם החסדים חבש את החמור גם כן, שיסכים עמו שישאר בנו חי. אבל יצחק אביו היה תשוקתו דוקא שיעקד וישחט על גבי המזבח, ולכן תולה הכתוב באברהם כמ"ש יען לא חשבת כו' משום שאף שהיה תשוקתו שישאר חי אף על פי כן לא חשך ומנע אותו ועשה את ציות הבורא בשמחה רבה, ולכן בכל דור מזכיר השם יתברך את העקידה שעקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח, אבל יצחק אביו היה מדרתו גבורה, ורצה לעשות כמדתו להשחט, ואינו חידוש כל כך כמו באברהם, אף על פי כן אפרו צבור לדורות, עכ"ל.

(יא) הקב"ה הבטיח לאברהם שיהיה לו זרע מיצחק, כדכתיב בתורה"ק (בראשית כא, יב) בל אשר תאמר אליך שְׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ פִּי בְיַצְחָק וְקָרָא לָךְ יִצְחָק, אבל ליצחק לא מצינו שהבטיח לו הקב"ה כלום, נמצא דלאברהם שהיה לו ההבטחה היה בעיניו כתרתי דסתרי, ולכן היה אצלו הנסיון יותר גדול.

(יב) אחי היקר מוה"ר אברהם מנחם חיים קנאפפלער שליט"א [בקוראו הגליון בעת הנסיעה על המרכבת הברזל] נפל בדעתו עוד תירוץ, והוא כך: כי הרי אברהם אביו נתגדל בבית אביו תרח, שהיה מעובדי עבודה זרה, והוא הכיר את ה' מעצמו, לכן אצלו הוא חשיבות נסיון כזה. משא"כ בנו יצחק שכבר נתגדל בבית אביו אברהם, אינו יחוס שמציית לאביו בשם ה', ועומד בנסיון.

(יג) הרה"ג ר' יעקב ציפראנענבוים שליט"א מנהל ת"ת ישיבת בני ציון דבאבוב, העיר לי מדברי המחצית השקל בהלכות ראש השנה (סימן תקצ"א סק"ז), שהעיר בזה ותירץ כעין תירוץ ד' שהזכרנו למעלה, וזה לשונו שם: אמרתי ליישב קושיית מגן אברהם על הריב"ש דמקרא דביצחק לא שמענו דעשיו לא מיקרי זרע יצחק, במה שיש לדייק בלשון נוסח התפילה שסדרו לנו ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אביו את יצחק בנו על גבי המזבח, וכבש רחמיו וכו', הרי שאנו מזכירים זכות מעשה אברהם שעקד בנו לעשות רצונו יתברך, מפי הו"ל ליה להזכיר זכות יצחק שמרצונו הניח את עצמו לעקוד, שכבר היה בן ל"ז שנים, שלכאורה זכות יצחק יותר גדול מזכות אברהם. אלא על כרחך צריך לומר, דזכות מעשה אברהם יותר גדול, וכדאיא במדרש רבה דנסיון העשירי דהיינו העקידה היה יותר גדול ממי' נסיונות שקדם לו, ופירש בספר נור הקודש הטעם, אף על גב דאחד מהנסיונות היה שהשליך אברהם נפשו מנגד לאהבת ה', וקיבל על עצמו והפילו לכבשן האש, לולי רחמיו ית' היה נשרף, מכל מקום נסיון העקידה יותר גדול, דצער השריפה אינו אלא לפי שעה עד צאת הנפש, מה שאין כן לשחוט

עשרה מאמרים

בגודל מעלת אמירת פרשת העקידה

העקידה" (טור סימן א'), כדי להזכיר זכות אבות לפני הקב"ה, וגם להכניע היצר לעבוד השי"ת, כמו שמסר יצחק את נפשו. (בית יוסף).

- ה -

גודל מעלת אמירת העקידה מבואר בוהר הקדוש וזה לשונו, לא אית מאן דמבטל מותנא מן בני אנשא כקרבן דעקידת יצחק כו' ועקידת יצחק מעלייא לישראל לאדברא ליה בכל יומא בגלותא דתגון עליהון מכל מרעין בישין. וקלא נפיק ואמר אל תעש לו מאומה. וזכות אבוהון יגן עליהון ממרעין בישין עכ"ל. גם בתיקוני הוהר ובכתבי הארז"ל וכל הספרים מלאים מגודל מעלת אמירתה.

(סידור תפלת כל פה)

- ו -

שמעתי בשם מורה"ר זצלה"ה, שפעם א' הזכיר לפניו מ"ש בסידור האר"י שלא לאמר פרשת העקידה בשבת, והשיבו: וכי בשבת אין לו מחשבות [משמע שפרשת עקידה מועלת למחשבות זרות.

(אמרי פנחס, שער ג' אות קמ"ה, הובא בגליון

מבאר רבותינו שנה ה' גליון ז')

- ז -

פרשת העקידה יאמר בכונה גדולה וישים עיניו ולבו עד כמה מגעת עבודת ה', שאברהם אע"ה גמר בלבו בלב שלם, ושמה לשחוט בן יחיד אשר אהבו יותר ממנו, ולהעלותו עולה, ויצחק אע"ה בן ל"ז שנה סבר וקבל וילכו שניהם יחדיו. ברצון גמור, ובמירות יאנח על קיצורו בעבודתו יתברך מאד

- א -

אמירת פרשת עקידה בכל יום, מבטל מיתה מבני אדם. ומגין מכל חולאים רעים ומכפר עון.

(סידור יעב"ץ, סימן א')

- ב -

אומרה בטעמים ובכונה עצומה. ויבין עד כמה מגיע עבודת השם ית', שאברהם אבינו ע"ה שמח לשחוט לעולה בנו יחידו אהובו מנפשו, ויצחק בן ל"ז שנה סבר וקיבל ברצון גמור לעבודת השם ית' ויאנח על ביצורו בעבודה ויתחזק על להבא.

(סידור יעב"ץ, שם)

- ג -

איתא בשו"ע (סימן א') טוב לומר פרשת העקידה וכו'. וכתב במ"ב דיכול לאמרו אפילו בשבת. ואין די באמירה אלא שיתבונן מה שהוא אומר. וטעם האמירה כדי לזכור זכות אבות וגם כדי להכניע יצרו כמו שמסר יצחק נפשו.

(סידור ישועות ישראל)

- ד -

מעלת אמירת פרשת העקידה גדולה עד מאד. וכתוב בזה"ק שאין לך דבר שמבטל המות מבני האדם כאמירת פרשת העקידה, וטוב לישראל להזכיר בגלות בכל יום פרשת העקידה, שתגן עליהם מכל מקרים רעים. וכת קול יוצאת ואומרת: אל תעש לו מאומה. ע"כ וכל הספרים מלאים מתועלת אמירתה, וטוב לומר בכל יום פרשת

ואוציא ממנו מעט דם, אמר לו אל תעש לו מאומה, אל תעש בו מום, ע"כ. ודבר זה הוא לכאורה מקושי הבנה, מאחר שראה אברהם אבינו שאין רצון הקב"ה שישחוט את יצחק, מדוע רצה לעשות בו חבלה ולהוציא ממנו מעט דם.

ויתכן לומר הכוונה בזה, הנודע דכל מצוה יש בה חלק המחשבה, וחלק הדיבור, וחלק המעשה. אבל ישנם אנשים קלי הדעת ופחותי ערך אשר אומרים שאין העיקר לקיים מצות ד' בפועל ממש, רק העיקר הוא שיהי' להם "לב ורגש יהודי" ורגיל על לשונם המאמר, רחמנא לבא בעי (סנהדרין ק"ז ע"ב), ומהפכים הכוונה לומר דסגני במחשבת הלב לבד בלי מעשה. ולפי"ז יש לומר, דאברהם אבינו, כששמע ציווי הקב"ה, אל תשלח ירך אל הנער, חשש שמא ילמדו מזה הקלים והפוחזים בדורות הבאים, שבמחשבה לחוד סגני, לכן רצה להטיף מיצחק מעט דם, להורות לדורות עולם דהעיקר הוא המעשה בפועל, לזה אמר לו הקב"ה, דאעפ"כ אל תעש לו מאומה, כי כבר הי' מוכן מששת ימי בראשית איל תמורת יצחק, ובו קיים אברהם המעשה בפועל, ועל כל עבודה שעשה הי' מתפלל ואומר יהי רצון שתהא זו כאילו עשוי' בבני, (כמבואר ברש"י עה"פ ויעלהו לעולה תחת בנו).

(ליקוטי כרם שלמה, פרשת וירא)

מאד, ויתעוררו התעוררות קדושה ליוהר מכאן ולהבא ליראה את ה' רצוף אהבה.

כשיאמר ויעקד את יצחק בנו יכוין שיעקוד ה' שרי מעלה כשהם מקטרגים על ישראל. סגולת העקידה לכבוש הדין ולכן יתאמץ בכונתם וכתבו ז"ל דאם שב בתשובה בכונת העקידה יכופר עונו.

(החיד"א בס' צפורן שמיר, דין ב' אות י"א י"ב י"ג)

- ח -

במכתב ב' שבהקדמת ס' צמח השדה להגאון מבאניהאד ז"ל כותב וז"ל, פרשת העקידה טוב לומר בכל יום בכוונה, והוא מסוגל לגידול בנים, ולבטל הרהורים עכ"ל.

(אלף כתב אות ר"א)

- ט -

י"ג מדות של רחמים בגי' ג' אלפים ר"י, וכתב בס' ברית כהונת עולם דפ' עקידה וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וכו' מן תיבת עיניו עד סוף הפסוק כ"ג בגי' כנ"ל עי"ש והכוונה ע"פ פשוטו ע"י מעשה העקידה נמתקו הדינים דפחד יצחק, ונתעוררו י"ג מדות של רחמים.

(אגרא דפרקא אות ג"ג)

- י -

ויאמר אל תשלח ירך אל הנער ואל תעש לו מאומה. וברש"י, אמר אברהם אעשה בו חבלה

וְתִרְאֶה לְפָנַי עֲקִידָה שְׁעִקֵּד אַבְרָהָם אֲבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ וְכָבַשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ בְּלִבְךָ שְׁלָם, כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת פְּעֻסֶיךָ מֵעֲלֵינוּ וְיִגְדְּלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מְדוּתֶיךָ, וְכַמּוֹכָךְ תִּגְדֹּל יְשׁוּבַת חַרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵאֲרֻצְךָ וּמִנְחַלְתֶּךָ וְכוּ'.

וְעֲקִידַת יִצְחָק לְזִרְעוֹ [שֶׁל יַעֲקֹב] הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר

(סדר תפלת מוסף לראש השנה)

תשובת הרה"ג מוה"ר גדלי' אבערלאנדער שליט"א

רב דקהל היכל מנחם - מאנסי, עורך קובץ "אור ישראל" ו"היכל הבעש"ט", ומח"ס "פדיון הבן כהלכתו", "בנתיבות התפילה", "מנהג אבותינו בידינו", "נרות שבת כהלכה", "כללי טהרה"

בענין תיקון הנרות בערב שבת למי שמדליק בעצמו

ערש"ק ה' מרחשון תשפ"א

אל מעלת כבוד הרה"ג והרה"ח מזכה את הרבים באופן נפלא

רבי אלכסנדר אליעזר קנאפפלאר שליט"א

שלום וכל טוב סלה

בדבר שאלתך שהיות שאתה בעצמך הנך מדליק את נרות שבת קודש, האם גם בכהאי גוונא יש ענין לתקן הנרות מקודם ולכבותם ולחזור ולהדליקם, כדרך שהבעל עושה קודם הדלקת האשה, או בכה"ג אין צריך.

הנה מנהג הבהוב הנר לפני הדלקתו הוא מנהג עתיק באשכנז ובצרפת, אך מעיקר ההלכה אין חובה להבהב את הנר לפני הדלקתו. התוספות כבר נטפלו למנהג זה.

דבמשנה מס' שבת (פ"ב מ"ג דף כח ע"ב) שנינו: "פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה רבי אליעזר אומר טמאה היא ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר טהורה היא ומדליקין בה". וטעמו דרבי אליעזר מבואר בגמ' שם או משום איסור נולד ואטו ערב שבת שחל ביו"ט, או משום דבגד שלא הבהבה אין מדליק יפה.

וכתבו התוס' (כט, א ד"ה רבא) על כך: "ונ"ל דבחנם נהגו אנשים להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהא מהובהבת דהא אין הלכה כרבי אליעזר דשמותי הוא".

והרא"ש (פרק במה מדליקין סוף אות יח. וכ"פ במרדכי אות רפט) כתב: "ונוהגות הנשים להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהא מהובהבת ויאחז בה האור היטב ומנהג יפה הוא. ומיהו הלכה כרבי עקיבא דמדליקין אע"פ שאינה מחורכת דרבי אליעזר שמותי הוא".

וכך פסק הטור (סי' רסד): "וא"צ להבהב הפתילה שאין הלכה כר"א שמצריך להבהב, מ"מ נהגו הנשים להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהא מחורכת ותאחז בה האור יפה".

ובשו"ע (סי' רסד ס"ט) פסק המחבר: "א"צ להבהב הפתילה (פי' ענין הבהוב יפול על דבר שאינו נשרף לגמרי וגם לא קיים לגמרי, אל תאכלו ממנו נא תרגום יונתן מהבהב), והרמ"א הוסיף: הגה, ומ"מ נהגו להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהיה מחורכת ויאחז בה האור יפה".

לפי רוב לשונות הפוסקים, הרי למרות שעל פי הלכה אין חיוב בדבר, בכל זאת נהגו הנשים לתקן ולהבהב את הנר, וכשם שההדלקת הנר היתה בנשים כך תיקונו והבהובו.

^א ולהעיר שהטור כתב: "ומ"מ נהגו הנשים להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהיה מחורכת ותאחז בה האור יפה". והרמ"א כתב: "ומ"מ נהגו להדליק הפתילה ולכבותה" וכו', והשמיט מילת "נשים". וראה בהגהות והערות לטור הוצאת מכון ירושלים אות יט, שבכמה דפוסים נדפס "האנשים", ועי' פרישה אות יד שכנראה רצה להגיה את אותם הספרים דצ"ל "הנשים".

ובטעם הדבר שנהגו להבהוב כתב המשנ"ב (שם סקכ"ח) "ויהיה תועלת שלא תשהא האשה בהדלקתה בהגיע זמנה".

ולפי זה יוצא, דאין צריך להבהוב. שהרי לפי עיקר הדין אין חיוב להבהוב הנרות שהרי אין הלכה כרבי אליעזר. וגם לטעם המשנ"ב שלא תשהא האשה בהדלקתה בהגיע זמנה וע"י ההבהוב הוא מדליק יותר טוב, אין ענין, שהרי נרות שלנו נדלקים היטב גם בלי הבהוב, ואדרבה יותר נאים כשאינם מחורכים, וכפי' שמובא משמו של החזון איש (בס' עובדות והנהגות, עניני ערב שבת אות ו. וכך כתב מדיליה בשו"ת רבבות אפרים, ח"ז סי' נד אות מ).

אולם חכמי הקבלה אמרו שחובה מוטלת על האיש להכין ולתקן הנרות כראוי, וכדברי האריז"ל שהובאו בפרי עץ חיים (שער השבת ריש פרק ג, במהדורת אשלג עמ' שפג): "ביום ו' תכין צרכי שבת. ותיקון הנר שבת, תהיה אתה זהיר, אך הדלקתם תהיה ע"י אשתך".

וכך הוא גם בשער הכוונות (סדר שבת, ענין ליל ו, עמ' כד. הובא גם במג"א סק"ז): "גם יזהר בתיקון הנרות של שבת. אמנם הדלקת הנר היא מצוה על האשה בעלת הבית כנודע".

ובמשנת חסידים (מס' תוספת שבת, פ"ג ס"א): "ויזהר לתקן לשבת להאיר על השלחן הנ"ר שהוא מספר רנ"ה אברי הנקבה".

בספר חמדת ימים (שבת קודש פ"ד. וכמעט בלשונו נמצא בטור ברקת סי' רסג אות ג) כתב וז"ל: "וכתב מהרח"ו ז"ל תזהר אתה בעצמך בתקון הנר של שבת, אך ההדלקה תהיה על ידי אשתך ע"כ, וטעם פשוטן של דבר הוא על אשר חכמים הגידו דטעם שנצטוית האשה על הנר על אשר היא כבתה נרו של עולם, נר ה' נשמת אדם. ואולם גם האיש ראוי להטפל בה אשר בזה יש מהתקון למעשה העגל אשר כבו המה נרו של עולם באמת במעשה העגל. כי כאשר קבלו התורה היו חירות ממלאך המות, אכן במעשה העגל שבה הגזרה לאיתנה ונמצא כי הם כבו נרו של עולם, כי במעשה העגל לא נמצאו נשים כמ"ש ואשה בכל אל"ה לא מצאתי עד שלפי ענין זה היה נראה לפטור אותה מהדלקת הנר בשבת ולכן דרש ההוא גלילאה ביושר אמרותיו לאמר היא כבתה נרו של אדם, כי באותה שעה נסתלקה הנשמה ממנו, כמ"ש בזוהר דאבד ההוא זיהרא עילאה. ועוד כי נתמעט קומתו. וכל אותם הנשמות אשר כלולות בגופו באותו חלק שנתמעט מתו גם כן, ועל אלה חל החיוב על הנשים בענין הדלקתה, ולאנשים לתקן אותה ולהכין אותה, או שניהם כאחד כשאין להם אשה והמה חוץ לביתם, להדליק ב' נרות".

בתוס' רבי עקיבא איגר (על משניות שם)² מדייק מלשון המשנה 'על שלשה עבירות נשים מתות ובהדלקת הנר': "הא דלא תני סתם ובנר כמו דתני ובחלה ולא תני ובהפרשת חלה, התנא רצה לרמוז למה דאיתא בתיקוני זוהר שבעה"ב יתקן את הנרות, ואשתו תדליק, משום הכי תני ובהדלקת הנר, לומר דתיקון לאו עלה רמי".

ובתוס' (דלעיל) איתא ג"כ בכל הדפוסים הישנים "נהגו הנשים" וכמו שהעתיק בב"י. ולפי זה, מה שנדפס לפנינו בתוס' "נהגו האנשים" הוא ט"ס. וראה עוד מש"כ בקובץ אור ישראל, גליון יא עמ' נג הערה 5.

ומעניין שבמנהגות וורמייזא (לרי"ל קירכום, עמ' מט בהגהות אות ב) מביא טעם על הבהוב הנר ע"י הנשים דוקא: "ונוהגים הנשים להדליק הנרות ולכבותם, ואח"כ להדליקם שנית להורות כי חוה כבתה נר של שבת הגדול, על כן עליהם לתקן קצת ולהדליקם". כלומר, הכיבוי וההדלקה מחדש הוא רמז שהן כיבו את הנר של שבת הגדול ועכשיו הן צריכות לחזור ולהדליקו.

² אולם ראה מש"כ בזה הרש"ש בהגהותיו, וכבר קדמו הפנ"י במס' שבת כה ע"ב בתוס' ד"ה הדלקת נר, וכפי שהעיר בילקוט הגרשוני, סי' רסג אות ד.

וכ"ה בשו"ע הרב (סי' רסג ס"ה): "אחד האנשים ואחד הנשים חייבים להיות בבתיהם נר דלוק בשבת אלא שהנשים מוזהרות בו יותר מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית ועוד מפני שהיא כבתה נרו של עולם לכך נתנו לה מצות הדלקת נר שבת שתתקן מה שקלקלה, ולפיכך אף אם ירצה הבעל להדליק בעצמו האשה קודמת. ומכל מקום טוב שהוא יתעסק בתיקון הפתילות והנרות, וגם ידליק בשאר חדרים שאין אשה מדלקת שם".

ונראה דמש"כ בכתבי האר"י ז"ל שעל האיש מוטל להכין הנרות ולתקנם כראוי, היינו בהכנת הפמוטים, הנרות והשמן וכדומה, אבל לאו דוקא בהבהוב. וכך מצאתי אח"כ להדיא בבן איש חי (שנה שניה פר' נח אות ו): "טוב שהבעל יעסוק בער"ש בתקון הנרות, בהנחת השמן והפתילות, וכדמפרש בדברי רבינו האר"י בספר הכונות: 'גם תזהר בתיקון הנרות של שבת. אמנם הדלקת הנר היא מצוה על האשה בעלת הבית כנודע', עכ"ל עיין שם, וכן אנחנו נוהגים בביתנו לערוך ולתקן הנרות בידנו". הרי שהוא למד בדברי האריז"ל שהבעל יעסוק בהנחת השמן והפתילה, ולא מזכיר כלל ענין ההבהוב.

ובזה מיושב היטב מה שמצינו אצל הרבה מגדולי ישראל שלא נהגו בהבהוב הנר. על מנהג חב"ד כותב כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל (תורת מנחם - רשימת היומן עמ' תכו): "לא נהגינו להבהוב נר של שבת קודם ההדלקה". וכן האדמו"ר מסקווירא זצ"ל הקפיד שלא להבהוב הנרות (שו"ת חיי הלוי, ח"ג סי' יח אות ג). גם האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל לא נהג להבהוב הנרות ואף לא היה מכין בעצמו את הנרות (גליון מבאר רבותינו, פר' ויקרא תשס"ד, מבאר השבת הערה יט). וכן לא נהג כן אדמו"ר באבוב (שם). והקצות השלחן (סי' עד בדה"ש הערה ה) כתב: "ולא ראיתי מי שנוהג כן בזמננו".

ובקובץ בית אהרן וישראל (גליון קג עמ' קלב) כתב: "ומרן אדמו"ר הזקן זיע"א היה מטיב את כל הנרות, ואת נרות השעווה היה חותך בסכין מיוחד". ובשלחן הטהור (סי' רנ ס"ג): "ואין ביכלתי אלא להכין הנרות של שמן", ולא מזכירים כלל הבהוב הנרות.

גם בזכרון יהודה (מנהגי המהר"ם א"ש, עמ' לד ע"ב, אות סג) מביא "הנרות אשר היו דולקין על השלחן אשר ברכו עליהם, תקן הוא בעצמו וגדל הפתילות ונתן השמן בעצמו", ולא מזכיר הבהוב הנרות.

לעומת זה מצינו שהרה"ק מצאנז זצ"ל נהג להבהוב בעצמו את הנרות, ואמר לאחד ששאל ממנו תיקון על חטאת נעורים, שידקדק בכל ערב שבת לחרוך את הנרות בעת תיקונם לכבוד שבת קודש (אוצר החיים, עמ' קצו אות קלו). וכן נהג הרה"ק ממונקאטש זצ"ל (דרכי חיים ושלום, עמ' קה אות שס), ועוד צדיקים. וכנראה שהם למדו מש"כ בכתבי האריז"ל שהבעל יתקן את הנרות היינו להבהוב אותם. ומטעם שכתב החמדת ימים, כדי לתקן חטא העגל שעשו הגברים אשר כבו המה נרו של עולם, ולפי"ז באופן שהבעל הוא המדליק הנרות אין מן הצורך להבהוב אותם, שהרי הוא עושה כל ההדלקה ובה הוא מתקן מעשה העגל.

היוצא לנו מזה שאם הבעל מדליק את הנרות בעצמו, אין ענין להבהוב את הנרות קודם ההדלקה, ואדרבה יותר טוב להדליק נרות שהם שלמים³, כנלענ"ד.

והנני מברכו בברכת שבת שלום ומבורך

הדושה"ט ידידך מוקירך

צ"ל אקצות השלחן

³ וכמו שמסופר בשו"ת חיי הלוי (ח"ג סי' יח אות ג): "מעשה רב שהי' אצל מרן כ"ק אדמו"ר [מסקווירא] זצ"ל זי"ע שפעם אחת הכין לו הרב החסיד ר' יוסף מרדכי זאבנער ע"ה שתי נרות שהיו כבר מהובהבין, ואמר לו אדמו"ר ז"ל שלכבוד שב"ק הוא רוצה להדליק נרות שלמים. וכן דכירנא כד הוינא טליא שהרבנית ע"ה לא רצתה להדליק בנר שכבר הי' מהובהב".

טייערע אידן!

ווי לאנג נאך?

דברים נוראים

מספה"ק לחמי תודה ממרן מהר"י באסאן זצ"ל

וְלֹא יִפְּלֵא בְּעֵינָיו אֲזִרְךָ:

גְּלוּתֵנוּ, כִּי דִי וְהִזְתֵּר

בְּעֶזְרֵן הַשִּׁיחָה בְּטִלָּה

שְׂרָבִים מִקִּילִים בָּהּ

בְּבֵית כְּנִסְתָּ לְהִיזוֹת גִּזְרָם!

ובדברי רשב"י ז"ל עצמו בפ' אחרי מות (ע"ה ב') דעל תלת מילין מתעכבין ישראל בגלותא וחד מינייהו על דעבדין קלנא בשכינתא בגלותא, שאין ספק אצלי שעל השיחה בטלה בבה"כ כיוון:

דערמאנונג

מיר ווילען מודיע זיין דעם חשוב'ן ציבור הי"ו, אז נאכ'ן גרויסען הפסק בעזה"ר צוליבן מצב העולם, וועט מען אי"ה דעם קומענדיגען שבת בראשית הבעל"ט, ווייטער ממשיך זיין מיט די באקאנטע וואונדערבארע שיעורים אין הלכות שבת, וואס ווערט פארגעלערנט דורך:

הרה"ג המפורסם ר' **בנציון הכהן שטראסער** שליט"א

אב"ד נייטרא ב"פ, ומח"ס "שבת בשבתו" עשרה חלקים, וש"ס.

יעדן שבת קודש צופרי - פון 7:45 ביז 8:45

אין נייטרא בית המדרש [1462-50th street]

אונזערע הענט זענען אויסגעשפרייט מיט לויב און דאנק צו השי"ת, אז מיר זענען זוכה אריינצוגיין איצט אינעם 48'סטן יאר, פונעם מייסד זיין דעם שיעור בהלכות שבת בשנת תשל"ב-תשל"ג לפ"ק לכבוד שבת קודש, הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת, אמן אמן.

בשעה שהזקן יושב ודורש ועונין אחריו אמן יהא שמיה רבא (קדיש אחר הדרשה) אפי' יש לו שטר גזירות של מאה שנה הקב"ה מוחל (מדרש רבה קהלת ט, כ; מדרש שו"ט משלי י)

אזוי אויך וועט מען ממשיך זיין מיט די הערליכע שיעורים אין שולחן ערוך או"ח חלק א'

יעדן זונטאג אויפדערנאכט - פון 8:00 ביז 9:00

אנגעהויבן פון א' נח תשפ"א, דורכ'ן אויבנדערמאנטען גאון, אין נייטרא ביהמ"ד.

מ'האלט יעצט ביי סוף פון הלכות "ברכת המזון" (סימן קצ"ז)

דערנאך גייט מען ווייטער צו הלכות "ברכת הפירות" (סימן ר"ב ואילך)

בשם כל החברים בברכת "א געזונטע ווינטער" ושנת גאולה וישועה, אמן ואמן

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

תהא שנת פריילעך אלעמאל

ביטע זייט
מודיע פאר
אייערע
חברים!

נ.ב. מ'בעט יעדן וואס איז העכער 60 יאר לאיושט"א, זאל פרעגן בעפאר זיין דאקטער און מורה הוראה צו ער קען זיך באטייליגן

הננו להודיע בשער בת רבים
שכעת נכנסים לשנת השלשים אשר
בכל יום ראשון - מדי שבוע בשבוע
מתקיים מנין גדול לאמירת

נתייחד
בשנת
תשנ"ב

כל ספר תהלים בציבור
ברוב עם הדרת מלך

בשעה 3:30 אחצ"ה

[בימות החורף - ובקיץ בשעה 5:00 אחצ"ה]

בבית המדרש באבוב

15 Ave - 48th Street

אבינו מלכנו

זכרנו בזכרון טוב לפניך: זכרנו לחיים טובים:
זכרנו לגאולה וישועה: זכרנו לפרנסה וכלכלה:
זכרנו לזכיות: זכרנו לסליחה ומחילה:
פועל'ט אוים אלעם גוט'ס אמן ואמן